

QAZAQ

№7 (1789)
23 ақпан
2021 жыл

ҮНИВЕРСИТЕТІ

www.kaznu.kz

facebook.com/KazakhNationalUniversity

vk.com/kazuniversity

instagram.com/KAZNU_FARABI

Еліміздің ағарту ісі мен ғылымының дамуына ерекше үлес қосқан біртуар азаматтарымыз баршылық. Олар өмірден оза да, елі үшін жасаған істері халық жадында мәңгі сақталмақ. Қай салада болмасын, еңбек етіп, сол еңбегінің нәтижесін көріп, ал ол нәтиже халық игілігіне айналса, сол адамдарды ұлы деп айтсақ қателеспейміз. Қазақ халқының біртуар ұлы азаматы Өмірбек Арысланұлы Жолдасбековтің аты бүгінгі таңда Қазақстан тарихында алтын әріптермен жазылды.

Жақсының аты өлмейді...

диссертациясын тамаша қорғады.

Бар болғаны 39 жасар қазақтың біртуар азаматы Өмірбек Арысланұлы Қазақстанның белді университеттерінің біріне ректор болып тағайындалды. Сол уақыттарда жаңа басымың іскерлік тәсілі, күш-

жігері, көзқарасы шын мәнінде жаңашылдық ретінде қабылданды. Республика жаңашыл білікті мамандарға аса зор еді. Осыны нақты сезінген Жолдасбеков Өмірбек Арысланұлы білікті мамандар даярлауға айырықша көңіл бөлді.

Жалғасы 4-бетте

«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ» КеАҚ Басқарма төрағасы – ректор Жансейіт Түймебаев Қазақстандағы Франция Республикасының Төтенше және Өкілетті елшісі Дидье Канесспен кездесіп, ғылым-білім және мәдени бағыттар бойынша өзара ынтымақтастықты тереңдету мәселелерін талқылады.

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ ЖАҢА КЕЗЕҢІ

Ректор Жансейіт Түймебаев өз сөзінде, Франция Еуропадағы интеграциялық процестердің толыққанды қатысушысы ретінде Қазақстанды әлемдік қоғамдастыққа тартуда үлкен рөл атқаратынын және маңызды серікесті болып табылатынын атап өтті. ҚазҰУ Францияның 18 жоғары оқу орнымен жемісті ынтымақтастық орнатқан, осының өзі өзара қарым-қатынастың екі тарапқа да қажеттілігін дәлелдейді. ҚазҰУ студенттері мен оқытушылары тәжірибе алмасу бағдарламасы аясында Францияның үздік жоғары оқу орындарына барады, бірлескен ірі халықаралық жобаларды жүзеге асырады. Қазақстандағы Франция Елшілігінің тікелей қолдауымен Лотарингия университетімен бірлесіп құрылған «Гео-энергетика» орталығы бүгінде табысты жұмыс істеуде.

Жалғасы 2-бетте

ҚАЗУУ ЖУРНАЛДАРЫ
ЖОҒАРЫ ИНДЕКСТІ
ИЕЛЕНДІ

ЗИМНЯ
МЕДИА-ШКОЛА

ТӘУЕЛСІЗДІК –
БАСТЫ ҚҰНДЫЛЫҚ

2-бет

7-стр.

8-бет

QAZAQ
ҮНИВЕРСИТЕТІ

AQPARAT

№7 (1789) 23 ақпан 2021 жыл

2

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ ЖАҢА КЕЗЕҢІ

■ QYSQA-NUSQA

қатысуға шақырды.

«ҚазҰУ-дың тарих, археология және этнология факультетінің әлеуеті зор. Қазақ даласы аумағында бірлестік дәуірімізге дейінгі IV-V ғасырларда болған Сауран, Фанг-б (Самарқанд) Мемлекеттік университеттерінің ықпалымен бірігіп, Қазақстанның тарихи және мәдени мұрасын зерттеу мен сақтауға өзінше үлесін қосып отырғандығын атап өтті. Осыны нақты сезінген Жолдасбеков Өмірбек Арысланұлы білікті мамандар даярлауға айырықша көңіл бөлді.

Al-Farabi atyndaǵy Qazaq ultyq ʷniversitetiniń mehanika-matematika fakultetiniń "mehanika" mamandyǵy nıń 4-kırs stıdentteri «Respıbhkalyq fizika-matematika mektebindе» pedagogikalq

«Биыл қастерлі Тәуелсіздігімізге 30 жыл толады. Бұл – қайта жаңғырған қазақ мемлекеттігінің, ата-бабаларымыз асаған азаттықтың тұғыры нығая түскенін әйгілейтін маңызды белес. Тарих тұрғысынан алғанда, отыз жыл – көзді ашып жұмғандай қас-қағым сәт. Дегенмен, бұл көптеген халықтар үшін қиындығы мен қуанышы, дағдарысы мен дамуы алмасқан тұтас дәуір деуге болады. Біз де осындай жолдан өтіп келеміз» – деп басталған ел президенті Қ.Ж. Тоқаевтың мақаласы сонау ел басынан өткен көптеген жетістіктер мен ауырталықтарын, тарих бетіне жазылып жатқан өмір жолдарын еске түсіргендей...

Елбасының ел тарихын осы онжылдыққа, яғни «Бірінші он жыл – жаңа Қазақстанның іргетасын қалау кезеңі», «Екінші он жылдық – Қазақ елінің кергесін кеңейту кезеңі», «Үшінші онжылдыққа шаңырағымыз бийікте, өсіп-өргенде, мерейлі мемлекетке айналдық» – деп бөліп көрсетуі де мемлекетіміздің тарихының жаңаланып, қалыптасуының ауқымдалып жатқандығына нақты дәлелдерді толықтырады.

«Бүгінде Тәуелсіздік құрдастары оы толсқан отыз жасқа толды. Егемен елде дүниеге келіп, өсіп-жетілген олардың санасы сергек, көзқарастары да, өмір салттары да өзгеше. Тіпті, Тәуелсіздікті ешбір дәлелді қажет етпейтін аксиома деп біледі. Бұл – егемендік ұғымы жастардың санасына берік орныққанын көрсететін қалыты қобылыс. Бірақ Тәуелсіздік құндылығы жадина біржола шегеленіп, мәңгі сақталуы үшін ескелен

Бүгінде әлемдік дамудың беталысын ақпараттық қоғам түсінігінің елестете алмаймыз. Ақпараттық қоғамның цифрлық өлшемдері заманға тез кідемделетін, бейімделетін жаңа параметрлерді ұсынып келеді.

Цифр – алдеқандай сандардың жиынтығы емес, көне замандағы рәміздердің дәстүршілдік пен жаңашылдық бойынша қайталанған үлгілері. Қарапайым тілмен айтсақ, цифрлар белгілі бір өлшемде жиынтық ақпараттардың мәнін және оның мазмұнын бір сөзге анықтай алады. Он жоғарыда айтқандай цифрлық қолдануға байланысты.

Цифрлық қоғам «шифр-цифр-код» деген түзілімді заманауи прогресс жағдайында ерікті-еріксіз түрде қабылдауға мәжбүр. Мәселен, шифр бөлшекші және қоғаммен жеке тұлғаға қатысты арналар кодтардың жиынтығы деп білеміз. Шифр белгілі бір өлшемдегі рәміздер, аллгоритмдер, тұспалды ойлар түрінде берілуі мүмкін.

Медиакеңістік адамзаттың даму эволюциясының қазіргі кезеңіндегі корпус. Бірақ бұл корпус біз үшін өзін-өзі танытын бірегейленетін мағынадағы және өзін-өзі қайталайтын, мүмкін қателестеніп, мүмкін верификациялайтын, ықтимал

ТӘУЕЛСІЗДІК – БАСТЫ ҚҰНДЫЛЫҚ

ұрпақ оның қадірін білуі керек» дей келе, өз мақаласында Ел Президенті мәдени мұраның қалыптасуына, кино индустриясының жетілуіне, толық зерттелмеген ашаршылық, тәуелсіздік құрбандары жайындағы тарихи-деректі кино-фильмдерді көріп насихаттау керектігін де ескеріп өтті.

«Егемендігіміздің мәңгілік ұштағаны – Алтайдан Атырауға, Алатаудан Арқаға дейін кең өсілген байтақ жеріміз, ананың ақ сүтімен бойымызға дарыған қастерлі тіліміз және барлық қиындықтардан халқымызды сүріндірмей алып келе жатқан береке-бірлігіміз. Біз осы үш құндылықты көздік қарашығындай сақтаймыз» – дей келе, ел жастарының отаншылдық сезімін оятып өткісі келгендей. «Отан – отбасынан басталады» деп бекер айтылмаған, бірақ «Отаным» деп отырған жастардың саны да санаулы-ау деп екінші білдіріп жатамыз. Иә,

әр отбасы өз баласын отбасын сүюді үйретуден бастаса, бала тәрбиесінде нақты жаман мен жақсыны, дұрыс пен бұрысты кішкентай кезінен бойына сіңіре берсе, «Елім! Жерім!» деп өсетін патриот ұрпақты тәрбиелей аламыз дел болатындығымызды айшықтай түсері анық.

Тәуелсіз елдің негізгі құндылығы – ана тілін жетік меңдеуі, оны құрметтеу! Мемлекет басшысы Қ.Ж. Тоқаев та ана тілін бағалау қана қоймай, сол бағытта көптеген еңбектер жасалып, еліміздің ілгері қадамын жасауына септігі тиіп жатқан жайттарды да ашып өтті. Иә, қазақ тілінде, ана тілінде толыққанды сөйлесу керектесе те, әлі де болса шұбарланып жүрсе те оны бойымызға сіңіру, ұрпағымызға үйрету, бойы мен қандына ана тілінің буын қалыптастыру әр адамзаттың өз қолында. Сондықтан, ел басының мақаласында бала тәрбиесінің маңыздылығын тілге

тегі етуі бекер еместігін сезініп отырмыз.

Осы мақала қарапайым, әрі күнделікті назарда жүрген көкейтесті мәселелер жазылғанымен де жауапкершілігі орасан зор, уақыттың еншісіне байланысып келе жатқан ауқымды мәселелерді, шынайы жауапкершілікті талап етіп отырған жағдайлар қарастырылып отыр. Оны «Біздің мақсатымыз – келер ұрпаққа Қазақстанды тұғыры мыңғы, экономикасы қуатты, рухы асқақ мемлекет ретінде табыстау және елдік істері шаша шығармай лайықты жалғастыратын жасампаз ұрпақ тәрбиелеу» – деп көрсетіліп кеткен тармақтардан да сезінуге болады.

«XXI ғасыр – білім мен біліктің дәуірі. Әр адам өзін үздіксіз жетілдіріп, жаңа кәсіптерді игеріп, үнемі заман ағымына бейімделу арқылы ғана бәсекелік қабілетін арттыра алады. Білім мен технология, жоғары еңбек өнімділігі ел дамуының басты қозғаушы күші болуға тиіс», осыған орай айтармыз, еліміздің сауатты ұрпақ, білімді жастарды тәрбиелеу әр ұстаздың басты мақсаты. Болашақ мамандығын таңдауда ата-ана кенесін тыңдап, өзінің қалауын таңдап отырған жастар да бар. Ондай жастар өз мамандығын сүйіп, бағалап оқуға бар күш-жігерін салары анық. Студент пен оқушының өз мамандығын ары қарай сүйемелдеп, талпынып, шын көңілімен қалап оқуы оқытушы мен ұстаздар қауымының орасан зор еңбегін, біліктілігі мен шыдамдылығын талап етеді. Қазіргі ЖОО-ның ұсатымы мен қалыптастырып отырған стратегиялары осының нағыз дәлелі.

**A. Б. АЛИКБАЕВА,
H. M. ТУРЛЫБЕКОВА,**
экономика және
Бизнес жасауға мектебі,
«Бизнес-технологиялар»
кафедрасының аға оқытушылары

ӨРКЕНИЕТКЕ ҰМТЫЛЫС

жағдайда фальсификациялайтын жаңа феномен.

«Цифрлық Қазақстан» халықтың әлеуметтік жағдайын ойлау және оны қамтамасыз ету барысында көптеген саяси бағдарламалар ұсынды. Ондай саяси ұстанымдар халыққа игілікті қызмет етуге арналған, қарапайым тілмен айтсақ, халыққа қызмет көрсету орталығынан бастап депутаттарға онлайн түрінде дауыс беруде қоғамның жетістігі деп айта аламыз. Осы үндістің философиялық астарлары былайша түінділеді.

Біріншіден, ақпараттық қоғам және «Цифрлық Қазақстан» байланысын біз әлеуметтік-философиялық тұрғыдан таразылай аламыз. Оның негізгі түптікінді тұстары былай құрылады. Бұрын медиа кеңістік өзінің тімінді түрдегі форматтарын верификацияламай көрсеткен болса, жағымсыз ақпараттарды фальсификациялайтын медиа корпустары ресми негізде құруға тиіспіз. Осыған орай, біз Цифрлық Қазақстанда ұлттық қауіпсіздік аясында жаңа инновациялық үлгілер қына аламыз. Оны осы тараудың үшінші бөлімінде толықтай баяндайтын боламыз.

«Цифрлық Қазақстанның» қазіргі заман тілімен айтқанда, мынадай ұстанымдары

құрылады. Біздің ойымызша, заманымыздағы дамудың эволюциясы жаңаша өркеніетке ұмытлады және соған еліміздегі психологиялық климатқа ыңғайластыру тәсілдерін ұсынамыз. Бұл әлеуметтік психологиялық технологияларды басшылыққа алады. Осыған орай, жаңаша интеллектуалды ұлт қалыптастыру саясатына сәйкес келетін өзіміздің өлшеміміз бойынша тарихилық пен локальдік өлшемдеріне орай мынадай парадигмалар орнықты болады.

Қазіргі замандағы ақпараттық кеңістіктегі дамудың перспективті бағдарларын құру ғылыми және тәжірибелік мақсаттарға ұсынылуы тиіс. Мұндай өлшемдер ғылыми дискурс аясында кең және кіші масштабта бағдарланады. Нақтырақ айтсақ, еліміздегі ақпараттық кеңістік өлшемдігіне байланысты. Жоғарыда айтылғандай, ақпараттық қауіпсіздік аясында денгейлерді әртүрлі өлшемдерде қарастыруға болады. Психологиялық тұрғыдан және саяси-әлеуметтік негізде, сонымен қатар, танымдық-онтологиялық негіздеме параметрлері турғысынан қарастырсақ, өлшем денгейлері дүниежүзілік эволюциядағы тарихи әлеуметтік кеңістіктегі арқылы параметрлерден құрылған. Бірақ ондай параметрлер өзін-өзі сұраным тұрғандай

және өзін-өзі қайталайтын тұрғыларды иеленді. Адамзаттың даму эволюциясы қашанда өткеннің тарихын қайталап қана қоймайды.

Ол болашаққа бой сермейтін бағдарды құрайтын жаңаша форматтарға ұмтылып отырады. Бұндай перспективті заман үнемі әрбір ұлттар мен ұлыстардың мақсаты мен мұраттарына айналған. Осыдан біз «не үшін адамзаттың дамуының келешегі туралы іргелі онтологиялық мәселелерді қалай құрамыз?» деген сауалға кеңірек тоқталып өтеміз. Егер идея, идеология аясында маңызды субъективті фактор ретінде қабылдана, ақпараттық идеология ретінде қабылдана, тәжірибе жүзінде ондай элементтер басқаша сипатталады.

Ұзақ мерзімді перспективіде Қазақстанның экономикасын, болашаққын цифрлық экономикасын құруды қамтамасыз ететін тубегейлі жаңа даму траекториясына көшіруге жағдай жасау бұл орта мерзімді перспективіде республика экономикасының даму қарқынын жеделдету және цифрлық технологияларды пайдалану есебінен халықтың өмір сүру сапасын жақсартуға себеп болады.

Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ,
философия кафедрасының
оқытушысы, PhD докторы

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор: Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ
Тілшілер: Айнур АҚЫНБАЕВА, Светлана ӨМІРПАЛЫЕВА
Фотоілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ
Корректор: Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Агила ШҰРИЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 11-94, тікелей: 377-31-48.
Электронды мекенжай: kazanivn2016gazeta@gmail.com

Бағасы келісім бойынша.

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.